

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelmassa on tunnistettu monia olennaisia asioita. Kuitenkin painopisteen asettelu on osittain ongelmallinen. Tutkimusta ja kehittämistä tarkastellaan lähinnä innovaatioiden ja yritysten tuotekehityksen näkökulmasta. Tämä voi johtaa siihen, että yhteiskunnallinen ja kansalaisten tarpeiden mukaisiin palveluihin kohdistuva tieteellinen tutkimus tai palveluiden kehittäminen nähdään vähempiarvoisena kuin kasvupotentiaalia vahvistava tuotekehitystä tukeva TKI-toiminta.

Julkisen sektorin TKI-toiminta on nähtävä arvokkaana itsessään, vaikka sille ei olisi heti nähtävissä erityisiä kaupallisia hyödyntämiskeinoja, sillä vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta voidaan saavuttaa laadukkaampien kansalaisille suunnattujen palveluiden kautta. Julkisen sektorin merkittävä rooli palveluiden tuottamisessa on pohjoismaisen hyvinvointivaltion ydintä. Tällöin myös julkisen sektorin toiminnan tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin on syytä kohdistaa TKI-rahoitusta ilman, että sille asetetaan reunaehtoja. Hyvinvointialueiden toimintakentässä tämä on erityisen tärkeää.

Linjauksissa ei ole juurikaan huomioitu kehittämistoimintaa tai sen rahoitusta. Lisäksi valitut rahoitusinstrumentit eivät tue esimerkiksi hyvinvointialueiden TKI-toiminnan mahdollisuuksia optimaalisesti, ellei esimerkiksi Business Finlandin ja Suomen akatemian rahoituskriteereitä muuteta oleellisesti.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Suunnitelmassa on mainittu useissa kohdissa hyvinvointialueet, mutta korostaen yliopistosairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden roolia. Tämä rajaa ulkopuolelle suuren osan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakentästä, jossa on kuitenkin nähtävissä TKI-tarpeita ja mahdollisuuksia. Hyvinvointialueiden rahoituksesta suuri osa kohdistuu muille kuin yliopistosairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille, jolloin muiden kuin yliopistosairaala hyvinvointialueiden toimijakentän huomiotta jättäminen voi myös heikentää kansallisia tavoitteita sote-alan kasvuun liittyen. Ko. rajaus tulisi poistaa ja todeta vastaavan roolin kuuluvan kaikille hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueiden rooli olisi huomioitava suunnitelmassa myös siten, että nimenomaan hyvinvointialueiden tarpeet on vahvasti tunnistettava sote-TKI-toiminnan strategisissa linjauksissa. Tämä koskee niin terveydenhuoltoa kuin sosiaalihuoltoakin, jonka kehittämispotentiaalia ei riittävästi ole tunnistettu. Tarvelähtöisyyden vahvistaminen on tärkeää myös laadukkaalle tuotekehitykselle.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Yhteistyötä koskeva linjaus on kannatettava. Rahoituksen kanavoiminen tavoitteeseen pelkästään Business Finlandin ja Suomen akatemian kautta voi kuitenkin tyypistää hyvinvointialueiden mahdollisuuksia aidosti osallistua ja hyötyä TKI-yhteistyöstä, koska ko. toimijoiden instrumentit eivät nykyisellään aidosti parhaalla mahdollisella tavalla tue julkisen sektorin TKI-toimintaa.

Linjauksessa on mainittu hyvinvointialueet, mutta korostaen yliopistosairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden roolia. Ko. rajausta tulisi poistaa ja todeta vastaavan roolin kuuluvan kaikille hyvinvointialueille.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Ei lausuttavaa.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Linjaus T&K-osaamisen lisääntymisestä ja T&K-osaajien määrä kasvusta julkisella ja yksityisellä sektorilla on tärkeä.

Linjauksessa on mainittu hyvinvointialueet, mutta korostaen yliopistosairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden roolia. Ko. rajausta tulisi poistaa ja todeta vastaavan roolin kuuluvan kaikille hyvinvointialueille.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Ei lausuttavaa.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Kansainvälistä yhteistyötä koskeva linjaus on tärkeä myös hyvinvointialueille. EU-vastinrahan lisäämisen tulee mahdollistaa myös hyvinvointialueiden vahvempi osallistuminen kv-hankkeisiin. Esimerkiksi EU-rahoituksen saannon vahvistaminen vaatii sekä (kansallista) edunvalvontaa EU-ohjelmien laadinnassa sekä laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Ei lausuttavaa.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Ei lausuttavaa.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Ei lausuttavaa.

Varhila Kirsi
Satakunnan hyvinvointialue

Purola Heidi
Satakunnan hyvinvointialue